

Boekbesprekingen

Ijdelheid en wetenschap

Sjaak van der Geest

Noot vooraf:

Enkele maanden geleden schreef ik onderstaande beschouwing naar aanleiding van een boekje van André Köbben over ijdelheid en wetenschap. Tijdens het corrigeren van de drukproef ontving ik het bericht dat hij op 94-jarige leeftijd was overleden. Hij heeft deze tekst helaas nooit kunnen lezen. Mijn woorden klinken nu als een – onbedoeld – in memoriam... André Köbben was een persoonlijkheid waar veel bijvoeglijke naamwoorden bij passen. Ik kies er vier uit: hartelijk, origineel, inspirerend, geestig. Ik wens zijn vrouw Atie en zijn kinderen en kleinkinderen veel sterkte met dit verlies.

André Köbben (2017) *Over de rol van ijdelheid in de wetenschap*. Amsterdam: Rozenberg. 96 pagina's, ISBN: 9789036104937.¹

Gute Nacht, Freunde, es wird Zeit für mich zu gehen.

Was ich noch zu sagen hätte, dauert eine Zigarette und ein letztes Glas im Steh'n...

Toen ik het boekje van André Köbben over ijdelheid in de wetenschap onder ogen kreeg, moest ik denken aan deze overbekende regels uit de begin- en eindtune van het radioprogramma *Met het oog op morgen*. De beginregels van de chanson van de Duitse zanger Reinhard Mey zijn de herkenningmelodie van 'Het oog' vanaf het allereerste begin in 1976. Iedere avond, één uur voor middernacht, roepen ze een sfeer op van nog even terugkijken op de dag die bijna voorbij is, ook al verwijst de naam van het programma naar de volgende dag. Geen wonder dat ik aan deze woorden moet denken als een emeritus professor van 92 (nu 94) nog even iets wil zeggen. Het is bijna tijd om te gaan maar hij heeft nog iets op zijn lever.

In het tiende jaar van mijn eigen pensionering, herken ik dit gevoel. Je hoofd, de laden van je bureau en de harde schijf van je computer zitten nog vol gedachten die je niet in een anoniem graf van eeuwige vergetelheid wilt laten verdwijnen. De tijd van colleges geven en vergaderingen bijwonen is voorbij. Ironisch genoeg heb je nu eindelijk tijd voor wat je eigenlijk altijd had willen en moeten doen: lezen en schrijven. Tegelijkertijd raakt je gepubliceerd werk echter langzaam uit de belangstelling. Jonge collega's schrijven over zaken waar jij ook over geschreven hebt, vaak beter en in ieder geval helderder, maar ze weten niet eens dat jij dat gedaan hebt. Je ooit gevierde teksten worden niet zo zeer genegeerd; ze 'bestaan' niet meer. Ze zijn vergeten. Ze komen zelfs niet bovendien in Google.

'Social death' noemen we dat in de sociologie. Je bent er nog, maar je bent er ook niet. Beschouwingen over 'succesvol oud worden' leren ons dat je dit geleidelijke verdwijnproces sportief en zelfs opgewekt moet aanvaarden. Je moet zonder grommen je bakens verzetten, telkens wat verder. 'Eigenlijk is het leven één groot praktijkexamen "loslaten"', lees ik in de *Margriet*, in een interview dat me via *Blendl* wordt bezorgd. Als je daar in slaagt, tel je misschien niet meer mee in de wereld van vakgenoten en mediapubliciteit, maar je blijft geliefd bij familie en vrienden. Klagen en mopperen jaagt iedereen weg, maar je blijmoedig aanpassen aan de veranderde tijd oogst bewondering van je naasten. Je blijft niet achter in dat spreekwoordelijke 'lege nest'; ze blijven je bezoeken.

Gemakkelijk is het niet. De verleiding is groot om zo af en toe nog iets van je laten horen, maar je moet dan wel de juiste toon treffen. Als het zeurderig is – vroeger was het (je bedoelt: *ik*) beter of minstens even goed – werkt het averechts. Je woorden verdwijnen in het luchtledige. Uit respect voor de ouderdom word je niet bekritiseerd, laat staan aangevallen; je wordt beleefd, misschien ook wat hautain, genegeerd. Deze gedachtenspinsels komen bij mij op als ik me opmaak te reageren op het verschijnen van André Köbben's beschouwing over ijdelheid en wetenschap. Deze spinsels komen weliswaar uit mijn hoofd maar ik vermoed ze ook bij Köbben. De vraag waar het hier om gaat luidt: is zijn beschouwing een geslaagde poging om de huidige generatie van wetenschappers, in het bijzonder antropologen en sociologen, aan te spreken?

Voor ik verder ga: wie is André Köbben? Waarschijnlijk geen overbodige vraag in het licht van de bovenstaande alinea's. Om te beginnen, Köbben was in 1976 mijn promotor en kortstondige leermeester en is altijd een goede vriend gebleven – ik hoop dat dit mij niet diskwalificeert als schrijver van deze tekst. Hij werd in 1955, op zijn dertigste, benoemd tot hoogleeraar Volkenkunde aan wat nu de Universiteit van Amsterdam heet. In 1963

veranderde zijn leeropdracht in culturele antropologie en niet-westerse sociologie. Wat eerst Volkenkunde heette, beoefend door scherpzinnige ‘armchair’-geleerden, werd nu op veldwerk gebaseerde etnografie en antropologie. Köbben zelf heeft veldwerk gedaan bij koffie- en cacao-boeren in Ivoorkust (zijn proefschrift) en tien jaar later in Suriname bij de Djuka Maroons. Tussen die twee periodes heeft hij bovendien samen met studenten onderzoek gedaan in Nederland naar een religieuze beweging geleid door ‘Lou de Palingboer’. Dat laatste was opmerkelijk aangezien antropologisch onderzoek in die tijd veelal neerkwam op veldwerk in een ver land. In 1964 verscheen van zijn hand de eerste Nederlandse inleiding in de antropologie onder de titel *Van primitieven tot wereldburgers*.

Ik moet deze biografische schets kort houden; Köbbens werk was – en is nog steeds – vooral een kritische blik op de kwaliteit en onpartijdigheid van wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast wordt veel van zijn werk gekenmerkt door vergelijkende analyses van onderzoek. Zijn indertijd befaamde artikel in *Current Anthropology*, ‘Why exceptions?’ (1967), is daar een sprekend voorbeeld van.

Ik heb Köbben helaas maar kort als collega meegemaakt; twee jaar na mijn komst naar Amsterdam vertrok hij naar Leiden waar hij het Centrum voor Onderzoek naar Maatschappelijke Tegenstellingen (COMT) oprichtte. Het besluit had te maken met de naweeën van de Maagdenhuisbezetting die in zijn ogen de kwaliteit van het onderwijs had aangetast en met zijn verlangen naar meer tijd voor onderzoek en schrijven over maatschappelijke ontwikkelingen in eigen land. Zijn bemiddelende rol in het overleg na de Molukse treinkapingen en zijn bijdragen aan onderzoek naar migranten en etnische minderheden in Nederland getuigen van zijn belangstelling voor politiek en beleid. Tegelijkertijd bleef hij intens betrokken bij de kwaliteit en onafhankelijkheid van wetenschappelijk onderzoek, zoals blijkt uit drie boeken die na zijn emeritaat verschenen: *De weerbarstige waarheid* (1991), *De onwelkome boodschap* (1999, met Henk Tromp als coauteur), en *Het gevecht met de engel* (2003). Die betrokkenheid stond ook centraal in een liber amicorum (Bovenkerk et al. 1990) bij gelegenheid van zijn pensionering en is er nog steeds, zoals blijkt uit zijn juist verschenen klacht over ijdelheid in de wetenschap.

Wie op zoek gaat naar wat filosofen over ijdelheid hebben geschreven komt al gauw uit bij de thomistische deugdenleer. Thomas van Aquino noemde ijdelheid (hoogmoed, *superbia*) de ergste van de zeven hoofdzonden. De zes andere komen allemaal uit ijdelheid voort, want ijdelheid houdt in dat je je met God meet en denkt dat je alles weet en je je van alles kunt permitteren. Die gedachtegang komt sterk overeen met

het klassieke begrip *hybris* waar Zeus zo'n hekel aan had. Hoogmoed komt voor de val, kijk maar naar Prometheus die voor straf aan een berg gekluisterd werd waar een adelaar zijn lever kapot pikte. De lijst van figuren in de Griekse mythologie die vanwege *hybris* werden gestraft is indrukwekkend lang.

Maar de hedendaagse Nederlandse filosoof Frank Meester (2010) vindt ijdelheid juist een onderschatte deugd. In een interview in *Trouw* antwoordt hij op de vraag 'Waar zouden we zijn zonder ijdelheid?': 'Zonder de drang bijzonder te zijn, blijven we stilstaan in de schaduw van de anonimiteit. Zonder ijdelheid geen kunst, literatuur, topsport of wetenschap. Om het heel bot te stellen: zonder ijdelheid zouden we niets zijn, want we zijn nu eenmaal niet veel meer dan de verhalen die anderen over ons vertellen' (Van den Brand 2010).

Köbben onderneemt geen zoektocht naar oude debatten over ijdelheid; hij houdt het bij de Van Dale die twee betekenissen meldt: 'een te hoge dunk van de eigen voortreffelijkheid' en 'de zucht om door anderen bewonderd en geprezen te worden'. Beide acht hij geschikt voor zijn exercitie.

Een zekere mate van ijdelheid in deze betekenis is veel beoefenaars van de wetenschap eigen, met name als ze de positie van hoogleraar bereikt hebben. Mij gaat het hier echter om gevallen waarbij ijdelheid zich in excessieve vorm voordoet. In die zin dat deze ook nog gepaard gaat met de 'ik heb altijd gelijk' gedachte, en vaak ook met 'ik weet toch wel hoe het zit, ook zonder het onderzocht te hebben'. (p. 7)

De tien wetenschappers die door hem onder de loep worden genomen (en die in vette letters op de voorkant van zijn boekje prijken) zijn: de fysisch geograaf Jan P. Bakker, de antropoloog Claude Lévi-Strauss, de socioloog Norbert Elias, de hersenonderzoeker Dick Swaab, de chemicus Henk Buck, de nanotechnoloog Jan Hendrik Schön, de sociaalpsycholoog Diederik Stapel, de antropoloog Mart Bax, de psycholoog Cyril Burt en de historicus Bernard Berenson. Zes sociaalwetenschappers (in de brede zin van het woord) en allemaal mannen (wat waarschijnlijk meer zegt over genderongelijkheid in de wetenschap dan over de 'vrouwelijke natuur'). De helft van hen is overleden, de andere helft kan nog reageren (maar ik betwijfel dat ze dat zullen doen). De vraag die Köbben zich stelt is *in welke van deze gevallen ijdelheid schade heeft berokkend aan de wetenschap*.

Negen van de tien betrokken collega's worden ervan beticht door hun ijdelheid schade berokkend te hebben aan de wetenschap en dientengevolge ook aan de maatschappij; sommigen lichte schade, sommigen ernstige.

Alleen Bakker ontspringt de dans; hij was blijkbaar alleen maar naïef. Harde conclusies zijn echter niet mogelijk, daarvoor zijn de beschouwingen te kort en te zeer verbonden met de persoonlijke ervaringen en smaak van de auteur. Bovendien zijn de beklagden nogal willekeurig gekozen en klein in aantal. De verdienste van dit boekje ligt echter in het signaleren van een aspect van het wetenschapsbedrijf dat, voor zover ik weet, zelden te berde is gebracht. Uiteindelijk hebben we allemaal boter op ons hoofd en moet je misschien der jaren zat zijn om het aan te roeren. Als alles verleden tijd is, is het gemakkelijker om pijnlijke en gênante zaken ter sprake te brengen.

Het verslag van Köbbens bevindingen is beleefd en respectvol maar onder dat vriendelijke vernis zit iets boosaardigs. Juist door zijn beschaafde zinnen komt dat vileine extra aan. 'Bevindingen' is echter een te groot woord. Zijn beschouwing is vaak gebaseerd op persoonlijke herinneringen en heeft een anekdotisch karakter. Een tikje ijdelheid bij de auteur zelf klinkt er ook in door. Soms kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat oude grieven meespelen, maar altijd in beleefde woorden, zoals ik zojuist al zei. Laat ik een voorbeeld noemen. Zijn eerste kandidaat (slachtoffer?) is Jan Bakker, hoogleraar fysische geografie die Köbbens collega werd toen hij zelf tot hoogleraar werd benoemd:

Een goedaardige man, die het als zijn plicht zag mij, als nieuwkomer [1955], met raad en daad bij te staan. Eens verzuchtte ik dat ik bijna al mijn tijd moest besteden aan mijn taak als docent en daardoor onvoldoende toekwam aan het bijhouden van de vakliteratuur. Hij zei: 'ja, dat begrijp ik. Voor mij geldt dat gelukkig niet. Wat ik schrijf moeten anderen lezen, wat zij schrijven hoef ik niet te lezen.' Voor het eerst een uitspraak van hem die mij erop wees dat hij het als beoefenaar van de wetenschap goed met zichzelf getroffen had. Kort daarop ging hij voordrachten houden aan een reeks Duitse universiteiten. Toen hij terugkwam vroeg ik hem hoe het gegaan was. 'Goed' zei hij, 'alle Duitsers zijn er nu van overtuigd dat ik de grootste geograaf ter wereld ben'. Ik dacht dat het een grapje was, maar begreep nog juist bijtijds dat hij het oprecht meende. (p. 9)²

Voor Norbert Elias, die een grote aanhang had bij de Amsterdamse sociologen, citeert Köbben uit diens memoires. Tijdens zeven uitvoerige gesprekken met de 87 jaar oude Elias die in zijn memoires (Elias 1987) zijn opgenomen, zegt een van zijn gesprekspartners: 'U hebt altijd een opmerkelijk groot zelfvertrouwen gehad'. Het gesprek gaat als volgt verder:

Elias: 'Ik weet niet of het opmerkelijk is, maar ik heb nooit betwijfeld of ik gelijk had.'

Zij: 'Het is toch opmerkelijk als iemand de zekerheid heeft dat wat hij zegt belangrijk is?'

Elias: 'Ja, maar die zekerheid heb ik en had ik altijd, ook als die inging tegen de mensen die het voor het zeggen hadden. Daar ben ik wel een beetje trots op.'
(pp. 24-25)

Dick Swaab en megaster Claude Lévi-Strauss zijn twee andere kandidaten die aangesproken worden op hun zelfingenomenheid en op het feit dat ze zich niet verwaardigen te reageren op serieuze kritiek op hun werk. Anderen, Buck, Schön, Bax, Stapel en Berenson, zijn beruchte voorbeelden van bedrog dat volgens Köbben mede voortkomt uit ijdelheid: bewondering van collega's was voor hen belangrijker dan wetenschap.

Het spreekt vanzelf dat de vijf hierboven genoemde fraudeurs het verwijt krijgen dat ze de wetenschap geschaad hebben, maar ook de kopstukken Lévi-Strauss en Swaab ontkomen niet aan het strenge oordeel van de auteur. Het probleem van eerstgenoemde is dat hij talrijke beweringen met veel aplomb heeft gedaan die grotendeels uit zijn rijke verbeelding en niet uit empirisch onderzoek voortkwamen. Kritiek op deze beweringen legde hij eenvoudig naast zich neer. Lévi-Strauss' meest gevierde boek *Tristes Tropiques* is een fascinerend en erudiet reisverslag maar is niet gebaseerd op etnografische empirie, wat de auteur wel claimde.

Dick Swaab is een merkwaardig geval. Hij heeft een absolute bestseller geschreven (*Wij zijn ons Brein*) waarvan meer dan 120.000 exemplaren zijn verkocht en die in vele talen vertaald is. Het grote publiek was enthousiast en Swaab werd in TV- en radioprogramma's uitgenodigd om zijn ideeën toe te lichten. Maar in talrijke recensies werd het boek juist zwaar bekritiseerd of zelfs afgewezen. Swaab bracht weinig nieuws voor vakgenoten en ging zijn boekje ver te buiten door zich op het pad van de filosofen en psychologen te begeven. 'Schoenmaker blijf bij je leest,' herinner ik me uit een interview met Douwe Draaisma over Swaabs publicatie (Van Dijk 2011). Volgens Köbben zet Swaab zijn lezers 'op het verkeerde spoor' wat betreft de maatschappelijke en culturele aspecten van menselijk denken. Zijn claims over de mens als een neurobiologisch gedetermineerd wezen zijn niet alleen naïef maar ook gevaarlijk. Van de vele kritieken die hem op deze uitgljider wezen, heeft hij zich nooit iets aangetrokken.

Elias verdient speciale aandacht in dit tijdschrift, dat door diverse van zijn bewonderaars is opgericht en gevuld en gelezen wordt. Het zelfgenoegzame gedrag van Elias doet weinig af aan de inspiratie die hij aan een keur van vooral Amsterdamse sociologen heeft geleverd. De vele debatten en twisten rond Elias' *grand theory* van civilisatie en configuratie mogen

evenmin beschouwd worden als tekenen van misleidende wetenschap. Zoals Anton Blok opmerkte in zijn bijdrage aan een dubbel themanummer van de *Sociologische Gids* over Elias' begrip 'beschaving':

De verdienste van de studie van Elias over civilisatieprocessen in West-Europa is dat ze ons attent maakt op zowel het thema, het idioom als de functies van civilisatie – niet alleen in West-Europa, maar ook in andere samenlevingen, waaronder de zogenaamde primitieve. Hiermee biedt zijn werk aanknopingspunten voor een meer algemeen civilisatiebegrip en voor een vergelijkende studie van civilisatieprocessen. (Blok 1982: 205)

Toch heeft Elias volgens de auteur 'beperkte schade' aangericht door zijn weigering op commentaar of kritiek op zijn werk in te gaan.

Een – onverwachte – conclusie van Köbben is dat de meeste van de bekritiseerde auteurs briljante schrijvers zijn. Het is niet alleen ijdelheid die het wint van wetenschap maar ook esthetiek. Een ander personage uit de Griekse mythologie meldt zich: Narcissus, die niet uitgekeken raakte op zijn eigen schoonheid. Maar Köbben laat zich niet verleiden tot psycho-analytische uitspraken en plakt zijn tien collega's niet het etiket van narcisme op. Ijdelheid, ja, maar niet om innerlijke onzekerheid te verbergen of compenseren. Hij is van mening dat de meesten oprecht geloofden in hun eigen buitengewone voortreffelijkheid.

Toch vertoont het ik-heb-altijd-gelijk-gedrag wel enige pathologische trekken, zoals Willem Frederik Hermans beschrijft in zijn roman met dezelfde titel en ook liet zien in zijn eigen leven. Het gelijk *hebben* of *krijgen* is soms belangrijker dan de inhoud van dat 'gelijk'. Via een boekbespreking in *De Groene Amsterdammer* (Schoorl 1997) kwam ik op het spoor van een onvoltooid nagelaten geschrift van de filosoof Arthur Schopenhauer, getiteld *Eristische Dialektik oder die Kunst recht zu behalten*. In 1996 verscheen daarvan een Nederlandse vertaling die Marc Schoorl bewoog tot zijn beschouwing in de Groene. 'Eristische dialectiek', zo begint Schopenhauer zijn betoog,

... is de kunst om te discussiëren en wel zo dat men gelijk krijgt, terecht of onterecht. Men kan namelijk in de zaak zelf objectief gelijk hebben en toch in de ogen van de omstanders, ja zelfs soms in eigen ogen, ongelijk krijgen.... De objectieve waarheid van een uitspraak en de goedkeuring van die uitspraak door de strijdende partijen en de toehoorders zijn twee verschillende dingen. (p. 7)

De filosoof presenteert vervolgens 38 kunstgrepen om gelijk te krijgen. De 37^e, om een voorbeeld te geven, kan toegepast worden als degene die

objectief gelijk heeft, een ongelukkig 'bewijs' kiest voor zijn stelling. De tegenstander kan dit gemakkelijk onderuit halen en doet het voorkomen alsof de weerlegging van het bewijs de weerlegging van de zaak zelf is. Dit komt er volgens Schopenhauer op neer dat een *argumentum ad hominem* als een *argumentum ad rem* wordt voorgesteld.

Dit is de manier waarop slechte advocaten een goede zaak verliezen: ze willen de zaak met een wet rechtvaardigen die er niet op van toepassing is en de wet die dat wel is, schiet hun niet te binnen. (p. 64)

Als Schopenhauer terugkijkt op al die oneerlijke kunstgrepen (*Sliche, Kniffe und Schikanen*) die er in de wetenschap toegepast kunnen worden, komt hij tot een verrassende en pijnlijke conclusie: het is misschien het best 'gewoon niet te discussiëren met de meeste mensen omdat het hun aan geest, verstand en niveau ontbreekt' (p. 84). Is dat wellicht wat ook Elias, Swaab en Lévi-Strauss gedacht hebben? Zo sluipt de verdenking van ijdelheid via de achterdeur weer binnen.

André Köbben heeft een bescheiden boekje geschreven waar ik niet een conventionele recensie aan heb willen wijden, maar hij heeft weldegelijk een punt. Ijdelheid in de wetenschap? Ja! En we zien het overal om ons heen en bij onszelf. Personal websites en opgeklopte cv's, zelfgeschreven lemma's op Wikipedia, geëtaleerde publicatielijsten in Google Scholar, ResearchGate, Academia, de wildgroei van onbetrouwbare openaccess tijdschriften, enzovoort (zie appendix). Het zijn allemaal uitingen én *drivers* van onze ijdelheid. Maar zonder die ijdelheid – en daar heeft filosoof Frank Meester gelijk in – zouden we niet opgemerkt worden en niet aan de bak komen. Ijdelheid is een drijvende kracht van het wetenschappelijk bedrijf. Of ga ik nu te ver in mijn ijdelheid om een leuk stukje te schrijven over mijn oude leermeester? Hoe het ook zij, het is tijd om deze speelse berisping van een emeritus, grootschaliger en diepgravender ter harte te nemen in zelf-reflectief onderzoek naar de grens tussen nuttige en schadelijke ijdelheid. Waar is het kantelpunt waarop de Oostenrijks schrijfster Marie von Ebner-Eschenbach gelijk krijgt toen zij schreef: 'Wo die Eitelkeit anfängt, hört der Verstand auf?'

Noten

- 1 Het boek is nu gratis te downloaden op de website van uitgeverij Rozenberg als eerbetoon aan de auteur. Zie: <http://rozenbergquarterly.com/over-de-rol-van-ijdelheid-in-de-wetenschap-inhoudsopgave/>

- 2 Of was het misschien toch een grapje? Het volgende verhaal van een oud-student (dat via Henk Tromp bij mij arriveerde) suggereert dat Bakker wél gevoel voor humor had: Bakker had de gewoonte om zijn colleges te beginnen met 'mijne heren!', dit tot ongenoegen van de studentes in de collegebanken. De studenten besloten om Bakker een poets te bakken. Er zouden alleen studentes in de collegebanken plaatsnemen en alle mannelijke studenten zouden wegblijven om Bakker te dwingen om zijn groet te veranderen. Bakker kwam de collegezaal binnen, zag dat er geen mannen waren en zei: 'Ach, ik zie dat er geen studenten zijn. Ik ga maar weer.' Vervolgens verliet hij de collegezaal.

Literatuur

- Blok, Anton (1982) Primitief en Geciviliseerd. *Sociologische Gids*, 29(3/4): 197-209.
- Bovenkerk, Frank, Frank Buijs en Henk Tromp (red.) (1990) *Wetenschap en Partijdigheid: Opstellen voor André J.F. Köbben*. Assen: Van Gorcum.
- Brand, Annie van den (2010) Ijdelheid maakt de wereld mooi. *Trouw*, 13 oktober, <https://www.trouw.nl/home/-ijdelheid-maakt-de-wereld-mooi--a3419b66/>.
- Dijk, Marc van (2011) De dokter doet de filosofie erbij. *Trouw*, 5 augustus, <https://www.trouw.nl/nieuws/de-dokter-doet-de-filosofie-erbij~b1ufcd9/>.
- Elias, Norbert (1987) *Notities bij mijn Levensloop*. Amsterdam: Meulenhoff.
- Hermans, Willem Frederik (1951) *Ik Heb Altijd Gelijk*. Amsterdam: Van Oorschot.
- Köbben, André J.F. (1964) *Van Primitieven tot Medeburgers*. Assen: Van Gorcum.
- Köbben, André J.F. (1967) Why Exceptions? The logic of cross-cultural analysis. *Current Anthropology*, 8(1&2): 3-35.
- Köbben, André J.F. (1991) *De Weerbarstige Waarheid: Opstellen over Wetenschap*. Amsterdam: Prometheus.
- Köbben, André J.F. (2003) *Het Gevecht met de Engel: Over Verheffende en Minder Verheffende Aspecten van het Wetenschapsbedrijf*. Amsterdam: Mets en Schilt.
- Köbben, André J.F. (2017) *Over de Rol van Ijdelheid in de Wetenschap*. Amsterdam: Rozenberg.
- Köbben, André J.F. en Henk Tromp (1999) *De Onwelkome Boedschap. Of hoe de Vrijheid van Wetenschap Bedreigd Wordt*. Amsterdam: Jan Mets.
- Meester, Frank (2010) *Zie mij. Filosofie van de Ijdelheid*. Amsterdam: LJ Veen.
- Schoorl, Marc (1997) "Ik krijg altijd gelijk". *De Groene Amsterdammer*, nr. 22, 28 mei, <https://www.groene.nl/artikel/ik-krijg-altijd-gelijk>.
- Schopenhauer, Arthur (1996 [1818]) *De Kunst van het Gelijk Krijgen*. (Vertaald en toegelicht door Tjark Kruiger). Nijmegen: Sun.
- Strating, Alex en Jojada Verrips (2005) A stickler for words: An interview with André J.F. Köbben. *Etnofoor*, 18(2): 9-22.

Over de auteur

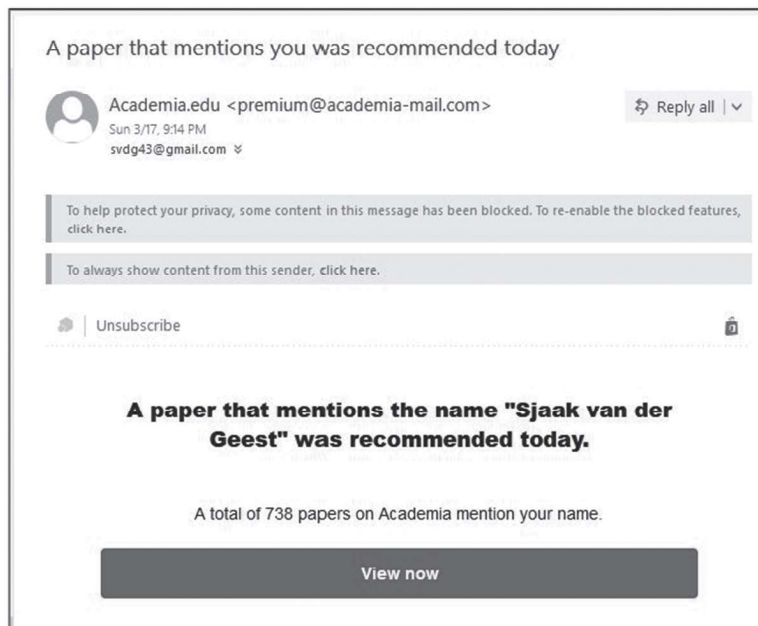
Sjaak van der Geest is emeritus hoogleraar medische antropologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij heeft veldwerk gedaan in Ghana en Kameroen op het gebied van uiteenlopende onderwerpen zoals seksuele

relaties en geboortebeperving, het gebruik en de verspreiding van medicijnen, populaire liedteksten, de betekenis van ouder worden, omgaan met vuil, hygiëne en ontlasting en antropologische perspectieven op privacy.
E-mail: s.vandergeest@uva.nl

Appendix: Appels aan ijdelheid in de wetenschap

Ter afsluiting drie staaltjes van verleidingstechnieken waarmee het Internet ons voortdurend lastigvalt (of streelt). Een snelle rondgang door mijn nog niet voorgoed verwijderde emailberichten van de afgelopen twee weken leverde ruim vijftig voorbeelden op van die dagelijkse stroom van verleidingen die een appel doen aan mijn ijdelheid. Voor de meeste lezers ongetwijfeld een bekend verschijnsel.

1 Academia

2 ResearchGate

Dit bericht ontvang ik al jarenlang elke maandagochtend. Ik neem aan dat de meeste van mijn collega's dezelfde eer ten beurt valt.

Get Featured in Wikipedia

 Emily <editor@indexsciences.com> Reply all | v
 Mon 3/18, 1:33 AM
 Geest, Sjaak van der v

To help protect your privacy, some content in this message has been blocked. To re-enable the blocked features, click here.

To always show content from this sender, click here.

Dear Dr.Sjaak Van Der Geest,

Have you ever wondered of having a Wikipedia page for yourself or your company? We can help you get a Wikipedia page for yourself or your brand.

Usually Wikipedia only accepts pages on celebrities and famous companies, if you are looking to get one for your self, we can help you with that. Having a page for yourself in Wikipedia, brings you more credibility and makes you more famous.

We have been editing on Wikipedia for 7+ years and We've created tons of pages for companies, people, brands, products, and of course for academic purposes as well.

We own multiple accounts on Wikipedia with page curation and new page reviewer rights, so i can create and moderate pages with almost zero risk of another mod taking it down.

There are few wikipedia editors who are willing to create a page for money, and most of them are scared to offer this service directly, so they do it through their trusted sellers who markup the price to \$1500 - \$2500 per page.

Because you're buying directly from an experienced wikipedia editor and mod, you'll get your page a lot cheaper, faster and with more reliability.

Let me know if you are interested

Regards
 Emily

3 Wikipedia

Congratulations Sjaak, you achieved top stats last week

 ResearchGate <no-reply@researchgatemail.net> Reply all | v
 Mon 3/18, 8:29 AM
 Geest, Sjaak van der v

 Unsubscribe

ResearchGate

 You have a new achievement

[View achievement](#)